

Реферат
на магістерську роботу
**«Особливості попередження та подолання страхів
в учнів підліткового віку»**
магістрантки спеціальності 053 Психологія
Литвинової Юлії Леонідівни

Обсяг роботи – 63 с. **Кількість таблиць** – 2 табл. **Кількість рисунків** – 5 рис. **Список використаних джерел** – 55 од.

Об'єкт дослідження – страх як психологічний феномен.

Предмет дослідження – особливості попередження та подолання страхів в учнів підліткового віку.

Мета дослідження – визначити сутність поняття «страх» та розкрити специфіку попередження та подолання страхів в учнів підліткового віку.

Завдання дослідження: розкрити основні підходи до поняття «страх», його основні теорії в західній та вітчизняній психології; здійснити класифікацію різновидів страхів; розкрити специфіку прояву страхів в учнів підліткового віку та виокремити систему чинників, які впливають на їх прояв; дослідити особливості прояву страхів в учнів підліткового віку та чинники, які впливають на нього; розробити психологічні рекомендації для попередження та подолання страхів в учнів підліткового віку.

Методи дослідження: теоретичні (теоретичний аналіз та синтез, систематизація, порівняння і узагальнення даних наукових джерел); емпіричні методи (спостереження, тестування, стандартизовані методики); методи обробки та інтерпретації даних (метод описової статистики, кількісні та якісні із застосуванням методів математичної статистики); вивчення та систематизація методів, засобів та прийомів психологічного навчання.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає у визначенні основних підходів до визначення поняття «страх»; здійсненні класифікації та характеристиці різновидів страхів; визначенні специфіки прояву страхів в учнів підліткового віку та виокремленні системи чинників, які впливають на їх прояв.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблені рекомендації будуть сприяти попередженню та подоланню страхів в учнів підліткового віку. Апробований у дослідженні методичний інструментарій може стати основою моніторингу рівня прояву страхів в учнів підліткового віку.

Висновки. Страх - як емоцію, що виникає в ситуаціях загрози біологічному або соціальному існуванню індивіда й спрямована на джерело дійсної або уявної небезпеки. Згідно теорії фізіологічною основою страху є складна рефлекторна реакція організму на внутрішні та зовнішні подразники, які являють собою справжню та вигадану небезпеку. Підліток, з одного боку, прагне зберегти свою індивідуальність, бути собою, а з іншого - бути разом з усіма, належати групі, відповідати її цінностям і нормам. Потреба бути собою - це і прагнення до вдосконалення свого "я", що невіддільне від неспокою, тривоги, страху бути не собою, тобто стати кимось іншим, в кращому випадку - знеособленим, в гіршому - втратили самоконтроль, владу над своїми почуттями і розумом. Визначено, що для учнів підліткового віку найактуальнішими виявились: страх війни у 87,5 % та страх втрати рідних (хвороби близьких людей) у 78,1 %. На третьому місці в учнів підліткового віку знаходиться страх перед майбутнім 46,8 %. На четвертому місці в учнів знаходиться страх відповідальності (прийняття відповідальних рішень) 31,2 %. Дещо менше учні підліткового віку вказують на страх перед публічними виступами 28,1 %. Визначено, що у опитаних рівні прояву переважаючих соціальних страхів показали такі тенденції: 28,1 % опитаних – «страх втрати»; 25,0 % опитаних – «страх неприйняття і пригнічення»; 18,7 % опитаних – «страх невдачі й поразки»; 15,6 % опитаних – «страх самостійності»; 12,6 % опитаних – «страх комунікації». За результатами дослідження встановлено статистично значущий зв'язок між рівнем прояву страхів та такими чинниками як тривожність, мотивація до уникнення невдач, копінг-стратегії для подолання страхів. Розроблено психологічні рекомендації для батьків та педагогів щодо попередження та подолання страхів в учнів підліткового віку.

Ключові слова та словосполучення: страх, підлітковий вік, тривожність, мотивація до уникнення невдач, копінг-стратегії для подолання страхів.